

PUBLIKÁCIE ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizácie správy VESTNÍK.

Min. radca Aug. Frána:

Daň dôchodková z mezdných príjmov.

Daň dôchodková je generálna daň subjektívna (osobná), ktorá bere zreteľ na podmet, to jest na jeho zvláštne osobné pomery, ktorými sa platebná spôsobilosť zvyšuje alebo snižuje. Je jedinou daňou na dôchod z práce.

Až do zavedenia dôchodkovej dane zákonným článkom X/1909, ktorá vstúpila v platnosť provizorne od 1. januára 1915 a definitívne od 1. januára 1917 a ktorú postupne menily a doplňovali zákonné články LIII/1912, XXVI/1916 a IX/1918, platili robotníci len zárobkovú daň I. triedy (zák. čl. XXIX/1875). Táto daň bola vlastne z väčšej časti daňou z hlavy a činila u prednostu domácnosti od 4 K do 24 K. Daň túto u robotníctva musel podľa § 11. zák. čl. XXIX/1875 platiť zamestnávateľ, ktorý bol však oprávnený, aby si zaplatenú daň zo mzdy dotyčných osôb srazil. Po zavedení dôchodkovej dane bol až do 1. jan. 1923, to jest do účinnosti zákona z 27. februára 1923, č. 43 Sb. z. a n., stav ten, že robotníci z a s a d n e podliehali obidvom daniam: zárobkovej dani I. triedy a dani dôchodkovej. Ač daneproté minimum bolo stanovené § 4. č. 7. zák. čl. X/1909 sumou 800 K, bolo § 1. zák. čl. XXVI/1916 zvýšené na 10.000 K od 1. januára 1917 a § 6. zákona z 21. decembra 1921, č. 495 Sb. z. a n. bolo minimum toto upravené v celej republike jednotne sumou 6000 Kč s účinnosťou od 1. januára 1922.

Od 1. januára 1923 podliehajú robotníci len dani dôchodkovej.

Dôchodková daň sa vyberala a až dosiaľ vybera p r i a m o, to jest robotníci sami odvádzajú daň podľa platebného rozkazu. Pri tejto príležitosti nie je nezaujímavým zmieniť sa, že na území mimo Slovenska a Podkarpatskej Rusi boly robené pokusy uplatniť u robotníctva odvádzanie dane srážkou. Už pôvodný rakúsky zákon o osobných daniach ex 1896 obsahoval toto opatrenie (§ 234.). Ustanovenie toto pre odpor zamestnávateľov i zamestnancov bolo zrušené po polročnej platnosti (cis. nar. č. 120 r. z. ex 1898). Tento stav tu potrvával až do roku 1919, kedy zák. č. 668/1919 bola srážka opäť zavedená, ale zákon tento bol opätne zrušený zák. č. 313/1920.

Predmetom dane dľa § 9. zák. čl. X/1909 je r ý d z i príjem robotníka roku kalendárneho, ktorý predchádza pred rokom ber-

ným (§ 11. zák. čl. X/1909). Netrval-li príjem po celý rok, prepočíta sa na celoročný, a je-li v čase ukladania výsledok berného roku známy, platí tento skutočný výsledok za zdaniteľný príjem. Príjem robotníka ovšem podlieha dani cele, tedy i keď plynie z iných prameňov, nežli z pomeru mezdneho. Chcem sa však obmedziť len na prevážnu väčšinu prípadov, kedy robotník má len jediný príjem, to jest príjem mezdny. Ním rozumie sa dľa § 21. zák. čl. X/1909 predovšetkým mzda akordná (úkolová), alebo kusová a denná mzda, v to počítajúc dôchod peňažitej hodnoty, ako hodnotu naturálneho bytu (takzv. deputátneho bytu), hodnotu výrobkov, ktoré robotník ako deputát bezplatne obdrží.

Ponevác dani podrobený je čistý príjem, odčíta zákon (§ 12. zák. čl. X/1909) od hrubého príjmu určité výdaje a srážky. Odpočítateľnými srážkami, pokiaľ majú vzťah na mezdny príjem, sú:

1. všetky výdaje na dosaženie, zabezpečenie a udržanie príjmu, k nim náležia náklady správne, provozovacie a udržovacie. Týmito výdajami u robotníctva rozumejú sa hlavne výdaje uvedené v § 2. zákona č. 294/1921, predĺženého čo do platnosti na r. 1925 zákonom č. 299/1924,*) totiž:

a) tie sumy, ktorých je treba k opatreniu a zachovaniu vlastného pracovného náradia a šatstva,

b) zvláštne výlohy spojené so zamestnaním v obzvlášte nebezpečných, nepretržitých alebo nočných závodoch,

c) jazdné z miesta a do miesta pracovného,

d) sumy pravidelne platené do odborných spolkov alebo pomocných pokladieň za príčinou zaistenia podpôr pre prípad nemoci, materstva, nezamestnanosti alebo neschopnosti k zárobku a pre iné prípady núdze.

Výdaje tieto, ako aj výdaje vo forme odpočítateľných príspevkov k pokladniám nemocenským, úrazovým, starobným, invalidným, vdovským, sirotským a penzijným, alebo takýmto ústavom, pokiaľ ich poplatník-robotník preukázateľne platil za seba samého alebo za príslušníkov svojej rodiny vo výške prípustnej ku srážke, t. j. vo výške nepresahujúcej 1200 Kč a 2400 Kč, sa paušalizujú, pokiaľ ovšem nečinia viac, čo by bolo treba preukázať.

Paušál činí 15% z príjmu a platí ešte i pri príjme 24.000 Kč.

Dľa niektorých zemských finančných úradov (na pr. Zemského finančného riaditeľstva v Prahe výnosom z 24. III. 1924, č. XI/514) má sa paušál 15% povoľovať z úradnej povinnosti — má sa existencia výdajov predpokladať — a to i keď poplatník sám srážku 15% v priznaní neuplatňuje alebo ide-li o kontumačné uloženie.

*) Na rok 1926 prichystaná osnova a prejednaná rozpočtovým výborom poslaneckej snemovne dosiaľ nestala sa zákonom. Predĺženie zákona č. 299/1924 je však nepochybné.

2. Poistné platené za jakékoľvek poistenie proti škodám (proti požiaru, krupobitiu, škodám dobytčím, dopravným, proti rozbitiu skla, proti vlámaniu, poistenie povinného ručenia, poistenie pre prípad kurzových ztrát cenných papierov atp.) nečiní sa rozdiel, ide-li o poistenie výdelečného podniku alebo len súkromej domácnosti.

3. Poisťovacie premie platené pri poistení životnom a to pokiaľ neprevyšujú u poplatníka 1200 Kč ročne, poľažne u tých, ktorí platia za ne v rámci spoločnej domácnosti, neprevyšujú ročne 2400 Kč (§ 12. č. 8 zák. čl. X/1909 vo znení zákona z 12. VIII. 1921, č. 294 Sb. z. a n.).

4. Dane priame mimo dane dôchodkovej, dane z majetku, dane zo zbrane a lovu a vojenskej taxy, k ním náležiacie komunálne dane, regulačné príspevky, (§ 12. č. 5 zák. čl. X/1919 v znení §§ 4. a 5. z. čl. XXVI/1916, pozmeneného z. čl. IX/1918). Otázka srážky daní bude väčšinou u robotníctva, nemá-li nemovitosti, živnosti alebo majetku kapitálového, bezpredmetnou.

5. Hodnoverne preukázané úroky z vypožičaných kapitálov obchodných i súkromých (č. 7. zák. čl. X/1909).

6. Bremená príjem trvale znižujúce, spočívajú-li na zvláštnom súkromoprávnom titule (§ 12. č. 7. zák. čl. X/1909).

Výdaje a srážky práve uvedené môžu byť odčítané len od hrubého príjmu toho roku, ktorý priamo zafazujú (§ 13. zák. čl. X/1909).

Zákonný článok X. v § 14. príkladne uvádza výdaje, ktoré nesmú byť z hrubého príjmu odčítané. Pre robotníka prichádza tu v úvahu hlavne toto:

a) Osobné náklady, t. j. výlohy, ktoré podnikne poplatník v hotovosti alebo tým, že použije tovaru alebo tovarov z vlastného hospodárstva alebo živnosti, pre svoju domácnosť, pre vydržovanie a zaopatrovanie svojích príbuzných alebo čeľadi a iných osôb zamestnaných v jeho domácnosti, menovite ide tu o výdaj na byt, stravu, odev, posluhu, ošetrovanie v nemoci, výchovu detí a vôbec o konsumpciu príjmu (ukojenie osobných potrieb).

b) Dary, podpory a podobné bezplatné venovania, pokiaľ nemôžu byť počítané k výdajom, ktoré sa dejú k dosaženiu príjmu. Nelžä tedy na pr. srážať almužny, príspevky dobročinným spolkom atp., zato však príspevky v živnosti obvyklé, ktoré lzä čítať k vydaniam obchodným.

c) Úroky z vlastného kapitálu poplatníkového, uloženého do hospodárstva alebo podniku. Tiež nesmú byť srazené úroky z kapitálu vypožičaného poplatníkom od rodinných členov spoločnej domácnosti.

d) Podpory bez výhrady a dobrovoľne dané príbuzným, tedy nezakladajúce sa na zvláštnych tituloch práva súkromého, a to tiež descendantom a pobočným príbuzným, ďalej sú neodpočítateľné úplaty vo forme príjmu, ktoré poskytuje jeden manžel druhému za trvanie manželského spoluzitia. To platí i v prípade, že spoluzitie bolo trvale zrušené, spravuje-li však manžel imanie manželky, po dobu, po ktorú ho spravuje. Neodpočítateľná je tiež námezdná hodnota alebo protihodnota práce hlavy rodiny alebo osôb zdanených spoločne v jednej domácnosti.

e) Neodpočítateľné sú ďalej — to však už pre robotníctvo neprichádza vôbec alebo väčšinou v úvahu — iné verejnoprávne záväzky, nežli som prv pod titulom daní uviedol, potom sumy upotrebené ku zlepšeniu a rozmnoženiu majetku (na pr. kúpa nemovitostí, meliorácia pôdy vo väčšom rozsahu, opatrenie inventára vybočujúce z rámca intenzívneho hospodárskeho využitia majetku, vysádzanie lesov, viníc a ovocných záhrad, pokiaľ ešte dosiaľ neexistovali atď.).

f) Ztraty, ktoré sa dotýkajú majetkovej podstaty (takzv. ztraty substančné a contrario ztrát provodzovacích — srv. § 12. č. 4. zák. čl. X/1909 arg. a cont.) na pr. pozbudeli poplatník vkladu u peňažného ústavu, ktorý ohlásil konkurs. Utrpí-li však bankár na nakúpených cenných papieroch ztraty, ide o ztratu provodzovania (= ztratu síce tiež substančnú, ale takú, že je priamym následkom výdelečného provozu).

Zásadou dane dôchodkovej je síce, že jej majú podliehať jednotlivé osoby prirodzené, ale zásada táto dochádza v ýnimečným ustanovením § 3. zák. čl. X/1909 prielomu. V tomto § jedná sa o príjme príslušníkov domácnosti, čili o takzv. príjmy domácnosti. Domácnosťou sa rozumie úhrnné hospodárstvo členov domácnosti, zastúpené bernoprávne prednostom domácnosti, ktoré smeruje k dosaženiu a ekonomickému užívaniu príjmu. Pre pojem domácnosti je predovšetkým smerodatný sväzok rodinný, kým forma domácnosti je bez významu pre bernoprávny pojem domácnosti. Prednostom domácnosti je, kto či už zákonnou presumpciou, alebo dľa skutočných pomerov funguje jako hlava takéhoto spoločného hospodárenia tak, že jeho vôľa je rozhodujúca pre vedenie hospodárstva, na ktorom iné osoby sú účastné, a že tedy tieto osoby čo do vedenia hospodárstva sú mu podriadené.

Ku vlastnému príjmu poplatníkovému treba tedy pripočítať príjem týchto príslušníkov domácnosti: manžela, sostupných, vzostupných, zata a nevesty a príbuzných pobočných. Manželka platí daň samostatne len keď medzi manželmi prestane trvale manželské

spoločenstvo a tiež v tomto prípade len keď imanie ženy manžel viac nespravuje. Aby bolo možno hovoriť o príslušníkoch domácnosti je treba, aby osoby prve menované boli v určitom hospodárskom sväzku k určitej domácnosti a z tohoto titulu mali v hospodárstve skutočné zaopatrenie. Musí tedy ísť o osoby, ktoré buďto sú v otcovskej moci prednostu domácnosti, t. j. osoby nezletilé, alebo o osoby, ktoré sú od neho vydržované, t. j. osoby odkázané na neho, pokiaľ ide o stravu, šatstvo atď., keďže nemajú dostatočného príjmu.

O príslušníkoch domácnosti nelžä hovoriť — a tým je daná výnimka z pripočítavania príjmu — v týchto prípadoch:

a) Keď sa preukáže, že príjem príslušníkov domácnosti neplynie do spoločnej domácnosti alebo keď príjem člena rodiny, plynúci prednostovi domácnosti, neprevyšuje výdaje spojené s živou tohoto člena.

b) Keď ide o pracovný príjem, nadobudnutý príslušníkmi domácnosti. Nepripočítava sa tedy pracovný príjem manželky alebo iných príslušníkov domácnosti, ktorý nebol získaný v hospodárstve poplatníkovom, pokiaľ celkový príjem domácnosti nepresahuje 15.000 Kč. (§ 3. zák. čl. X/1909 v znení § 2. zákona č. 294/1921.)

Iné osoby, než vyššie uvedené, zamestnané v domácnosti za plat alebo mzdu, ďalej stravovníci, podnájomníci a nocľahári nepokladajú sa rovnako tak za príslušníkov domácnosti.

Daňová sadzba zakladá sa na myšlienke progressie a bola upravená zákonom č. 294/1921. Pri príjme presahujúcom 6000 a neprekročujúcom 6600 Kč činí 80 Kč, pri príjme vyše 6600 Kč do 7200 Kč činí 90 Kč a potom stúpa najprv o 20 Kč, potom o 30, 40, 50, 60, 76, 87, 92 atď.

Zákon daňovú sadzbu prispôsobuje v niektorých prípadoch.

To znamená, že sa predpisujú sadzby, ktoré sa lišia od sadziieb, ktoré by sa predpisovali dľa všeobecných zásad. Tak záleží prispôbenie buďto v nižších sadzbách, ale tiež vo zvýšení pravidelnej sadzby. Povšimnem-li si len bežnejších a na robotníctvo sa vzťahujúcich prípadov us্পósobenia sadzby, pojednám okrem klauzuly, sledujúcej účel zabrániť zkrátenie poplatníkov, ktorí majú príjmy nie značne prevyšujúce najvyšší príjem stupňa najbližšie nižšieho a ktorým by z tohoto príjmu pre vyššiu progressívnu sadzbu zostalo vlastne po zaplatení dane menej, než keby mali iba príjem, rovnajúci sa najvyššiemu príjmu najbližšie nižšieho stupňa, o prispôbení sadzby v prípade zmenšenia platebnej spôsobilosti pre zvláštne osobné pomery. Týmito zvláštnymi osobnými pomery, ktoré zmenšujú platebnú spôsobilosť, rozumie sa početnosť rodiny (§ 25. odst. 1. a 2.

zák. čl. X/1909 v znení § 10. zák. čl. XXVI/1916 a § 2. zákona č. 294/1921) a kromobyčajné zaťaženia, znižujúce podstatne príjem cenzistu (§ 25. odst. 4. zák. čl. X/1909 v znení § 10. zák. čl. XXVI/1916). Pokiaľ ide o početnosť rodiny, ustanovuje zákon, že sa sníži a to obligatorne (záväzne) daňová sadzba. Momenty pre priznanie výhody sníženia sú tieto: 1. Príjem členov rodiny sa pripočíta k príjmu prednostu domácnosti, 2. členovia rodiny musia byť v zaopatrení prednostu domácnosti, 3. ako na člena rodiny neberie sa zreteľ na manželku. Výhody pre početnosť rodiny znamenajú:

a) snížiť bernú sadzbu vždy o jeden stupeň za druhého, vždy o dva stupne za tretieho, štvrtého, piateho a vždy o tri stupne za každého ďalšieho člena rodiny, nepresahuje-li celkový príjem domácnosti 26.000 Kč;

b) snížiť bernú sadzbu vždy o jeden stupeň za tretieho, štvrtého a piateho a vždy o dva stupne za každého ďalšieho člena rodiny, presahuje-li celkový príjem domácnosti 26.000 Kč a neprevyšuje-li 52.000 Kč.

Zmenšenie platebnej spôsobilosti kromobyčajným zaťažením je vyjadrené fakultatívnou sľavou dane. Za kromobyčajné zaťaženie pokladá zákon kromobyčajné udalosti vyvolané válečným stavom po dobu jeho trvania, povolanie k vojenskej službe, trvalú nemoc alebo pracovnú nespôsobilosť poplatníka alebo jeho príslušníkov, ďalej škody spôsobené živelnými alebo inými pohromami a iné mimoriadne okolnosti. Daň má byť primerane snižená, ba poplatník môže byť, pokiaľ v roku vyrubovacom jeho očakávaný úhrnný príjem neprevyšuje 6000 Kč, od dane i cele oslobodený.

Prispôbením berných sadzieb, znamenajúcim zvýšenie pravidelnej sadzby, je prípad zdanenia príjmu domácností menej zaťažených. (§ 3. č. 2. zák. čís. 294/1921.) Menej zaťaženými domácnosťmi sa pokladajú podľa zákona domácnosti, v ktorých nie je buďto žiadna, alebo v ktorých je len jedna osoba, ktorú treba pokladať za príslušníka domácnosti a tedy jej príjem, má-li nejaký, spoločne zdaníť a keď ich poplatný príjem presahuje 18.000 Kč. V prvom prípade stretávame sa zpravidla s prípadom, že k poplatníkovej domácnosti nenáleží manželka (poplatník je slobodný), alebo je-li poplatník vdovcom, nenáleží žiadné dieťa. V druhom prípade stretávame sa s prípadom, že k poplatníkovej domácnosti náleží len manželka, alebo je-li vdovcom, len jedno dieťa. Skutočnými príslušníkmi domácnosti sú tiež príslušníci domácnosti, ktorých príjem sa výnimečne nezdaňuje spoločne, pretože ide o pracovný príjem, nadobudnutý mimo hospodárstva cenzistového a pretože celkový príjem neprevyšuje 15.000 Kč. Jestliže by však osoby tieto mali pracovný príjem, presahujúci zdaniteľnú

výšku (6000 Kč), takže by boly podrobené dani dôchodkovej (samostatne), predsa nebudú podrobené prirážke napriek tomu, že podmienky sú tu (na pr. tiež príjem prevyšujúci 18.000 Kč). Dôvodom tohoto opatrenia je, že na tieto osoby bol už vzatý zreteľ pri spoločnej domácnosti cenzistu, pokiaľ ide o zistenie podmienok prirážky u neho.

Pre menej zafažené domácnosti predpisuje sa prirážka, ktorá záleží vo zvýšení dane z príjmu, vypočítanej dľa platných predpisov, o 15 alebo 10%. Prirážka činí 15%, stará-li sa poplatník len o seba samého, a 10%, náleží-li k jeho domácnosti jedna taká osoba, ktorej príjem, má-li jaký, treba spoločne zdaňiť.

Riekol som už zpočiatku, že daň dôchodková predpisuje sa k priamemu plateniu. Zdánlivou výnimkou z tohoto zákonného opatrenia je ustanovenie článku II. zákona č. 295/1921, ktoré má povahu už akéhosi exekučného opatrenia. Dľa neho sú zamestnávateelia povinní na výzvu finančného riaditeľstva dôchodkovú daň z premenlivých platov služobných predpísanú ku priamemu plateniu, sraziť zamestnancom pri výplate týchto platov a odvieť bernému úradu. Vyzvanie zamestnávateľa môže sa vzťahovať len na daň dôchodkovú, ktorá bola jeho zamestnancovi riadnym dorúčením platebného rozkazu ku priamemu plateniu už predpísaná a len pokiaľ, pokiaľ sa daň týka vlastného príjmu zamestnancového z premenlivých platov služobných (= mzdy). Ustanovenia o tejto srážke nelzá tedy použiť čo do dane, ktorá dosiaľ zamestnancovi nebola predpísaná. Rovnako tak nelzá ho použiť čo do sumy dane, ktorá pripadá pomerne na príjem zamestnanca z iných prameňov než z premenlivých platov služobných, rešp. na príjem členov domácnosti, pripočítaný dľa § 3. zák. čl. X/1909. Súčasne s výzvou zamestnávateľa upovedomí finančné riaditeľstvo o nariadených srážkach tiež dotyčného zamestnanca. V jednom roku nesmie sa viac sraziť, nežli činí predpis za jeden a pol berného roku. V akých sumách a lehotách má zamestnávateľ daň srážať a odvádzať bernému úradu, určí finančné riaditeľstvo podľa výšky dane, o ktorú ide, so zreteľom na to, má-li zamestnanec zamestnanie celoročné a či sezonné, je-li zamestnaný plne a či len čiastočne a podľa miery zárobku. Zmenší-li sa príjem zamestnanca u vyzvaného zamestnávateľa dľa stavu tej ktorej výplaty po vydaní výzvy následkom nezamestnanosti preukázateľné o $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$ atď. príjmu, ktorý bol vzatý za podklad pri určení srážok stanovených výzvou, sníží zamestnávateľ tiež uložené srážky o $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$ atď. Nepresahuje-li príjem zamestnanca v tom ktorom výplatnom období — prepočítaný na celý rok,

— nezabaviteľné exekučné minimum (§ 4. zákona z 15. IV. 1920, č. 314 Sb. z. a n. v znení zákona č. 176/1924 Sb. z. a n.) — v činnej službe 3000 Kč, u výslužných platov 2000 Kč — zastaví zamestnávateľ prevádzanie srážok na tak dlho, pokiaľ toto zmenšenie príjmu trvá. Zamestnávateľ ručí osobne za sumy, ktoré opomenul sraziť a odviesť, nemajúc k tomu dôvodu. K tomuto zákonnému opatreniu o srážke dane vydalo ministerstvo financií výnosom z 13. januára 1922, č. 138.059/15.642 tieto interpretačné pravidlá: »Zákon žiada síce len, aby daň bola predpísaná a nevyžaduje zameškanie zamestnanca (ba ani nie splatnosti celej dane), avšak doporučuje sa, aby vo všetkých prípadoch, kde dľa dosavadných skúseností berného úradu lzä očakávať, že zamestnanec zaplatí predpísanú daň sám, bolo vyčkané, učiní-li tak, po prípade aby bol zamestnanec o zaplatení upomenutý s podotknutím, že pokiaľ upomienke včas nevyhoví, bude daň vymáhaná exekučne alebo srážkou u zamestnávateľa v smysle článku II. zákona č. 294/1921. Ustanovenie článku II. cit. zákona ovšem neprekáža, aby finančné riaditeľstvo prípadne smluvalo so zamestnávateľom všeobecné vyberanie dôchodkovej dane predpísanej jeho zamestnancom z premenlivých služobných platov k priamemu plateniu, srážkou u zamestnávateľa. Jedná-li sa o staré nedoplatky, o ktoré bol zamestnanec už upomínaný, nie je treba, aby bol pred výzvou zamestnávateľa upomenutý znova. Učiniť návrh na výzvu zamestnávateľa v smysle čl. II. zákona č. 294/1921 prísluší bernému úradu.

V súvislosti s týmto quasi exekučným zákonným opatrením, ktorým sa nastoľuje srážka dôchodkovej dane, sú určité úľavy poskytnuté robotníctvu administratívnou cestou. Tak ministerstvo financií výnosom z 10. VIII. 1923, č. j. 60.284/8358 stanovilo, že od vymáhania robotníckych daní za čas od 1. I. 1914 až do 1918 má byť upustené. Vymáhanie daní za r. 1919 a nasledujúce má byť na dobu obmedzenej zamestnanosti prispôsobené zmenšeným zárobkom robotníctva, a to tak, že dlžníkom súčasne s oznámením výšky i dlhu (platebným rozkazom alebo upomienkou) budú k plateniu jeho berným úradom stanovené splátky (mesačné, 14denné alebo týždenné) vo výške 5—10% mzdy dlžníka, pobierané v príslušnom splátkovom období.

Naväzujúc na zákon o mimoriadnych úľavách pri platení priamych daní (zákon z 8. X. 1924 č. 235 Sb. z. a n.) a quasi exekučné opatrenie článku II. zákona č. 294/1921 vydalo ministerstvo financií výnos z 28. augusta 1925 č. j. 151.632, ktorým sa dovoľuje, aby hromadné žiadosti robotníkov, ktoré boly podané prostredníctvom zamestnávateľa alebo závodnej rady alebo inej organizácie, boly vzaté za podklad jednaní podľa zákona o mimoriadnych úľavách,

pri čom ovšem ohľadne každého cenzistu musí byť petit individuálne prejednaný. Hromadná žiadosť môže však sa týkať len najvyššie 10 žiadateľov robotníkov. Podávateľ žiadosti uvedie meno a adresu žiadateľa robotníka, udaje o hospodárskych pomeroch, priloží potvrdenie zamestnávateľa o tom, oznámi petit a svoje dôvody, ponechá voľné miesto pre vykázanie nedoplatku, pre sdelenie berného úradu a finančného riaditeľstva a pre vlastné rozhodnutie.

Úradná vyhláška ďalej v tej príčine vraví: »Berné správy*) sú zmocnené, aby na žiadosti, ktoré podá zamestnávateľ menom všetkých robotníkov u neho zamestnaných alebo závodná rada alebo iná organizácia menom organizovaných robotníkov, povolily k zaplateniu nedoplatku dôchodkovej dane z mezdných plátov, v to počítajúc berný rok 1926, 3% srážku z bežnej mzdy, ktorá v r. 1926 sa vypláti, pokiaľ týždenná mzda po odpočte príspevkov k nemocenskému, úrazovému a invalidnému poisteniu, ďalej k takým fondom, ku ktorým robotníci sú povinní prispievať podľa zákona alebo podľa zvláštnych smlúv v dotyčnom podniku, pre vyšuje sumu 140 Kč.

Sumy srazené zamestnávateľom odvedú sa bernému úradu, v jehož okrese zamestnávateľ bydlí, pokiaľ firma má svoje sídlo. Nedoplatok dane dôchodkovej pre r. 1919 a nasledujúce roky, ktorý srážkou so mzdy do konca roku 1926 nebude vydobytý, odpíše sa z úradnej moci na základe zákona z 8. X. 1924 č. 235 Sb. z. a n. Platebné rozkazy na daň dôchodkovú pre berné roky 1924 až 1926 sa nedoručia robotníkom. Následkom tejto akcie posudzujú sa všetky podania a žiadosti vzťahujúce sa na dôchodkovú daň na berný rok 1919 a nasledujúce roky jako vybavené. Pokiaľ so mzdy pravidelne a včas sa sráža, nesmie berný úrad do konca roku 1926 nedoplatky robotníkov exekučne vymáhať. Keby však zavinením robotníkov nebolo so mzdy včas a správne srazené, odvolalo by finančné riaditeľstvo úľavu.

U robotníkov, ktorí dosiaľ nepodali ani jednotlivě ani vo forme vopred zmienenej u finančného riaditeľstva žiadosti o sľavu nedoplatkov dane dôchodkovej, bude sa postupovať podľa ustanovení odst. 2. bod 1. až 4. výnosu ministerstva financií z 10. III. 1924 č. 121.709/16.009 ai. 23., t. j. nedoplatky daňové budú vymáhané podľa čl. II. zákona č. 294/1921 srážkou najmenej 5% so mzdy.«

Zákonnou cestou zaručujú sa robotníctvu úľavy na dôchodkovej dani vo vzpomenuťom zákone č. 235/1924. Dľa § 1. tohoto zákona nedoplatky priamych daní, dlžných za minulé roky až v to počítajúc 1923, môžu byť na žiadosť strany vo výnimečných prípadoch primerane snižené alebo preminuté, jestliže je vážné ne-

*) Na Slovensku a v Podkarp. Rusi patrne finančné riaditeľstvá.

bezpečie, že by zaplatenie týchto nedoplatkov mohlo ohroziť poplatníka v jeho hospodárskom podnikaní alebo vo výžive jeho rodiny, alebo je-li vymáhanie nedoplatkov spojená so zvláštnymi a nepomernými nesnádzami. Tu sa teda hovorí o priamych daniach vôbec, ku ktorým patrí ovšem tiež daň dôchodková. Dľa odst. 2. tohože § 1. cit. zák. má sa mimo iného brať zreteľ tiež na prípady, kde ohrozenie poplatníka bolo spôsobené následkami poválečných pomerov, na pr. snížením miezd a pod.

Mimo toho zaručuje zák. čl. X/1909 v § 24. odst. 3. výhodu pre všetkých poplatníkov, teda i robotníctvo, toho druhu, že daň dôchodková, stanovená už právoplatne pre ten istý rok, môže byť dodatočne opravená alebo preminutá, jestliže by jej vnútené dobývanie ohrozilo poplatníka v jeho hospodárskej existencii alebo jestliže by donucovacie pokračovanie bolo pravdepodobne marné. Podrobnejšie ešte upravuje otázku túto § 13. zák. čl. XXVI/1916, ktorý nahradil § 65. zák. čl. X/1909. Tu sa vraví:

»Jestliže následkom mimoriadnych pomerov, ktoré nadišly neodvisle od berného subjektu, stanovený príjem behom roku tak poklesne, že dobývanie dane by zhoršilo hospodársky stav strany, môže pomerný diel alebo tiež celý obnos dane ešte nesplatenj v okamihu, kedy prípad pokles spôsobujúci nastal, výnimečne byť preminutý (sľavený). Žiadosti, domáhajúce sa sľavy, majú byť podané do konca berného roku u príslušného finančného riaditeľstva (berného inšpektora), o žiadosti rozhoduje v prvej stolici k vyrúbeniu dane príslušná odhadná komisia, proti rozhodnutiu ktorej lzá sa odvolať na odvolaciu komisiu.«

To, čo dosiaľ bolo rečené, bolo podané s hľadiska platných zákonných ustanovení. Nebude od miesta dotknúť sa tiež ustanovení, ktoré upravujú dôchodkovú daň v rámci projektovanej osnovy reformného zákona o priamych daniach a to len pokiaľ ide o dôchody zo služobného pomeru, lebo táto otázka nás zaujíma predovšetkým. Zaoberáme-li sa problémom, ako vyberať najvýhodnejšie daň dôchodkovú z príjmov plynúcich zo služobného pomeru, nemôžeme nedoznať, že srážanie dane je výhodné pre obidve strany: poplatníka i štát. Návrh zvláštnych ustanovení o služobných požitkoch nezavádza — ako za zhusta vo verejnosti omylom súdilo — zvláštne dane zo mzdy, t. j. dane čiste výnosové. Charakter dane dôchodkovej, t. j. dane čiste subjektívnej, nie je zvláštnym spôsobom vyberania tejto dane zo služobných požitkov nijako dotknutý, čo je zrejmé najlepšie z toho, že každý zamestnanec má právo žiadať o riadne ukladanie dane podľa všeobecných zásad (§ 29. odst. 4.). Nelzá tiež riecť, že sa neprizerá na osobné pomery poplatníka, na stav rodiny, na odpočítateľné srážkové položky atď. Naopak na

všetky tieto okolnosti sa prizerá nielen vo forme zvýšeného daneprostého minima, ale zvlášte tiež vo forme značne nižšej dane. Tento spôsob prizerania na odpočítateľné výdaje bol nutný preto, aby srážanie dane bolo jak pre zamestnanca, tak pre zamestnávateľa jasné a čo najjednoduchšie.

Že návrh stanoví jednotnú sadzbu, t. j. 2% menej konštantné číslo, preto boly rozhodné jednak ohľady na jednoduchosť prevádzania srážky, jednak snaha, aby i tu bola zachovaná progressivnosť dane, t. j. aby poplatníci s väčším dôchodkom boli postihnutí daňou pomerne väčšou než poplatníci s dôchodkom menším.

Konštrukcia sadzby: 2% menej konštantné číslo zakladá sa na týchže zásadách jako sadzba podľa § 17.

Osnova zdaňuje hrubé služobné požitky, tedy priamo neprizerá ani na srážky podľa zákona prípustné, ani na osobné pomery poplatníkov (počet členov rodiny). Z toho dôvodu muselo byť daneprosté minimum stanovené primerane vyššou sumou a sadzba volená tak, aby poplatník zdaňujúci hrubý dôchodok nielen neplatil viac, ale platil skôr o niečo menej, než iný poplatník s týmže síce hrubým, avšak na rydzí dôchodok prevedeným dôchodkom.

Povinnosť ku srážke a ktoré požitky podliehajú srážke. (§§ 26. a 27.)

Osoby, ktoré vyplácajú služobné požitky, nazýva osnova krátko zamestnávateľmi. Zamestnávatelia sú povinní pri výplate požitkov srážať daňové sumy (§ 26.). Srážka je všeobecná, tedy nielen pri vyplácaní požitkov pevných (mesačných), ale aj pri vyplácaní požitkov premenlivých, menovite miezd.

§ 27. osnova dáva nám odpoveď na otázku, ktoré požitky sú podrobené srážke: či čisté a či hrubé? Vykladá, že sú jej podrobené služobné požitky hrubé — počítajúc v to požitky v prírodných — bez akýchkoľvek srážok. Jedinou prípustnou srážkou je náhrada služobných výdajov, keďže práve ide o dôchodok onerozný.

Výška srážky a najvyššia a najnižšia hranica dôchodku vzhľadom na srážku. (§ 28.)

Najnižšiu hranicu dôchodku, od ktorej sa počína srážka dane, stanoví nám osnova v § 28. odst. 1. Hranica nie je jednotná, ale rôzná dľa toho, vyplácala-li sa dôchodok mesačne, 14denne, 10denne (v dekadách), týždenne alebo denne.

U platov, vyplácaných mesačne, je najnižšia hranica — 837 Kč, u platov vyplácaných 14denne — 386 Kč, u platov vyplácaných 10denne — 279 Kč, u platov vyplácaných týždenne — 193 Kč a u platov vyplácaných denne — 34 Kč. Najvyššou hranicou sú číslice:

1674 Kč, 772 Kč, 558 Kč, 386 Kč, 87 Kč. Daň činí zásadne 2% menej konštantné číslo.

Z dôchodku nižšieho srážka sa nekoná, lebo tento je podľa § 32. od dane oslobodený. Prepočítame-li čísllice v § 28. uvedené na sumy celoročné, soznáme, že dani a totiž i srážke je podrobený ročný požitok 10.044 Kč pri výplate mesačnej, 10.036 Kč pri výplate 14dennej, 10.044 Kč pri výplate 10dennej (v dekadách), 10.036 Kč pri výplate týždennej a 10.200 Kč pri výplate dennej. Nižší požitok je od dane oslobodený a to i vtedy, má-li zamestnanec vedľa služobných požitkov iný dôchodok (na pr. z domu, kapitálu atď.) 500 Kč neprevyšujúci. (§ 32.)

Kdežto u ostatných poplatníkov činí daneproté minimum 6000 Kč (§ 3.), stanoví sa pre služobné požitky o veľa vyššie daňové minimum, t. j. 10.036 Kč až 10.200 Kč, rešp. vo spojení s iným dôchodkom 10.536 Kč až 10.700 Kč preto, že ostatní poplatníci platia daň z rydzého dôchodku, t. j. po odčítaní všetkých prípustných srážok (tiež srážok za členov rodiny), kdežto tu nelzá prizeraf na žiadne odpočítateľné položky ani na stav rodiny.

Najvyššia hranica, do ktorej sa prevádza srážka podľa § 28., činí podľa spôsobu výpočtu vyššie naznačeného ročne 20.088 Kč pri výplate mesačnej, 20.072 Kč pri výplate 14dennej, 20.088 Kč pri výplate 10dennej, 20.072 Kč pri výplate týždennej a 20.100 Kč pri výplate dennej.

Osnova činí v § 28. odst. 3. zvláštné opatrenie stran srážky pre prípady, v ktorých sa zamestnancovi vyúčtujú požitky teprve za dlhšie obdobie, avšak v určitých kratších lehotách — na pr. týždenných — dávajú sa mu vopred à conto preddavky, pozdejšie vyúčtované. Ide tedy o opatrenie pre prípad preddavkov a opatrenie srážky, i keď nie je dosažené najnižšej hranice dôchodkov, od ktorej srážka počína (odst. 1. a 2. § 28. osn.). Takéto prípady sú časté na pr. u zamestnancov, pracujúcich v a k o r d e (od kusu).

Podmienkou tedy výnimečného opatrenia srážky, i keď nie je dosažené najnižšej hranice dôchodu, od ktorej srážka počína, je o č a k á v a n i e zamestnávateľa, že pri konečnom vyúčtovaní bude vychádzať požitok čo do výšky, srážke podrobený. Iba prechodné (dočasné) zvýšenie požitkov (mzdy alebo služného) v jednotlivých obdobiach nad niektorú z najvyšších hraníc vyššie uvedených, na pr. prácou prez čas) vyplácaním remunerácie atď., kde základné požitky však sa nemenia, nemá účinku na povinnosť a výšku srážky.

Srážka nahrádza riadne vyrúbenie dane. (§ 29.)

Riadne vykonanou srážkou je daňovej povinnosti vyhovené. Riadne vyrúbenie dane tu odpadá. K nemu nedochádza ani, má-li

zamestnanec vedľa služobných požitkov iný dôchodok, nepresahujúci ročne 500 Kč. (§ 29. odst. 1.)

Pri služobných požitkoch vyšších než 20.100 Kč (§ 34. odst. 4.) nastáva vždy riadne vyrúbovanie; rovnako tak pri služobných požitkoch nižších než 20.100 Kč nastáva riadne vyrúbovanie, má-li zamestnanec ešte iný, 500 Kč ročne prevyšujúci dôchodok, čo do tohoto iného dôchodku (viď § 31.) alebo je-li tu žiadosť podľa § 29. odst. 4. čo do celého dôchodku.

Do iného dôchodku počíta sa tiež dôchodok príslušníkov rodiny, ktorý je prítateľný.

Zamestnanec má ovšem vždy právo žiadať o riadne vyrúbenie dane podľa všeobecných ustanovení. Takúto žiadosť treba podať najneskoršie do konca februára po prejení roku, v ktorom daň bola srazená. Ku žiadosti treba pripojiť riadne vyplnenú priznávku. Na žiadosti opozdené nebude sa brať zreteľ.

Ustanovenie toto má za účel zamedziť, aby zamestnanec za žiadnych okolností nebol daňove horšie na tom, než každý iný poplatník.

Dodatočný predpis (zdanenie) k priamemu plateniu na miesto srážky vo výške srážky. (§ 30.)

Stane sa, že zamestnávateľ nevykoná vôbec srážku, ktorou bol povinný, alebo že ju nevykoná riadne. Stane sa tiež, že ju ani vykonať nemohol, pretože služobný požitok v jednotlivých výplatných obdobiach klesol pod príslušnú najnižšiu hranicu, od ktorej sa počína srážka. V tomto prípade však dodatočne sa objavilo, že celkový služobný požitok dotyčného roku dosiahol aspoň sumy, ktorú dostaneme, prepočítame-li príslušný (t. j. vyplatený mesačne, alebo 14denne, alebo 10denne, alebo týždenne, alebo denne) najnižší požitok na požitok celoročný, t. j. pri výplate mesačnej, že dosiahol služobný požitok sumy 10.044 Kč, pri výplate 14dennej 10.036 Kč, pri výplate 10dennej 10.044 Kč, pri výplate týždennej 10.036 Kč a pri výplate dennej 10.200 Kč.

Nebola-li tedy v týchto prípadoch proti zákonným ustanoveniam vykonaná srážka buďto vôbec alebo nie riadnym spôsobom, zdaní vyrubujúci úrad zamestnanca dodatočne príslušnou sumou a to zase 2% menej konštantné číslo. Sumu túto predpíše ovšem zamestnancovi k priamemu plateniu. Poplatník však môže i tu, je-li to pre neho výhodnejšie, žiadať o vyrúbenie dane v riadnom vyrúbovacom pokračovaní. Žiadosť však treba tu podať najneskoršie do tridsať dní po doručení predpisu dane.

Konkurencia služobných požitkov s iným dôchodkom prevyšujúcim 500 Kč. (§ 31.)

Stane sa často, že zamestnanec, ktorý nemá na služobných požitkoch ročne viac než 20.100 Kč a u ktorého srážkou dane je učinené zadosť daňovej povinnosti, má vedľa týchto služobných požitkov, podrobených srážke, ešte iný dôchodok, presahujúci ročne 500 Kč. V tomto prípade vyrubí sa daň z tohoto iného dôchodku úplne samostatne podľa všeobecnej sadzby § 17., a to tak, ako by bol jeho jediným dôchodkom. Takto získa va zamestnanec na progressii dane.

Oslobodenie od dane. Daneproté minimum služobných požitkov. (§ 32.)

Od dane dôchodkovej sú oslobodené služobné požitky, ktoré sú nižšie, nežli požitky, odpovedajúce príslušnej najnižšej hranici, určované výplatnou dobou a prepočítané na celoročnú sumu, tedy služobné požitky nižšie než buďto 10.044 Kč pri výplate mesačnej a dekádnjej alebo 10.036 Kč pri výplate 14dennej a týždennej, alebo 10.200 Kč pri výplate dennej. Čísllice pohybujúce sa pod 10.036 alebo 10.044 alebo 10.200 Kč predstavujú totiž to daneproté minimum. Ním sú totiž už hrubé požitky vo výške 10.035, 10.043 a 10.199 Kč. Toto daneproté minimum zostáva ním výnimečne i, má-li zamestnanec vedľa takýchto služobných požitkov ešte iný dôchodok (na pr. z domu, kapitálu) neprevyšujúci ročne 500 Kč, takže daneproté minimum pri tomto obmedzení predstavuje ešte čísllice 10.535, 10.543 a 10.699 Kč.

Presahuje-li však iný dôchodok 500 Kč ročne, nastáva riadne vyrúbovanie dane podľa všeobecných ustanovení a pripočítajú sa tedy k inému dôchodku i požitky služobné, trebárs by tieto ináče — keby tu totiž nebolo iného dôchodku — boly od dane oslobodené. **Srážka dane jako zatýmna platba na daň. Kumulácia srážky dane menom zatýmnej platby na daň so srážkou dane podľa nízkej sadzby, platnej pre služobné požitky, podrobené srážke. (§ 33.)**

Presahujú-li služobné požitky trvale príslušnú najvyššiu hranicu, t. j. 20.072 Kč pri výplate 14dennej a týždennej alebo 20.088 Kč pri výplate mesačnej a 10dennej alebo 20.100 Kč pri výplate dennej, prevedie sa tiež srážka dane. Ale táto srážka dane činí len **zatýmnu** platbu na daň, ktorá bude teprve v riadnom vyrúbovanom pokračovaní predpísaná. Presahujú-li tedy služobné požitky trvale príslušnú najvyššiu hranicu (1674, 772, 558, 386, 67 Kč pri mesačnej, 14dennej, 10dennej, týždennej a dennej výplate), je zamestnávateľ povinný vypočítat najprv, aký požitok právdepodobne zamestnancovi vyplatí za celý rok alebo — vzniknul-li služobný (penzijný) pomer až be-

hom roku — od počiatku tohoto pomeru do konca roku. Ponevác tu ide o požitky presahujúce 20.072, rešp. 20.100 Kč a to totiž o dôchodok, ktorý znesie väčšie zafaženie, nelžä tu použiť nízkej sadzby, platnej pre služobné požitky srážke podrobené, (2% menej konštantné číslo) a treba trvať na všeobecnej sadzbe a daňovej progressii.

Klesnú-li v roku požitky trvale pod príslušnú najvyššiu hranicu (1674, 772, 556, 386, 67 Kč), bude zamestnávateľ naďalej srážať daň podľa nízkej sadzby, platnej pre služobné požitky podrobené srážke. Tým sleduje sa v záujme zamestnanca priblížiť sa výške srážky k dani, ktorá jemu bude uložená v riadnom vyrúbovacom pokračovaní.

Pomer zákonnej sadzby a srážky, vyrovňavanie rozdielov. (§ 34.)

Stane sa často, že srážky dane jako zatýmna platba na daň, ktorá v budúcnosti bude predpísaná v riadnom vyrúbovacom pokračovaní podľa všeobecných ustanovení zákona, neodpovedajú vymeranej dani podľa všeobecných ustanovení v riadnom vyrúbovacom pokračovaní. Neodpovedajú buďto pre to, že zákonná sadzba nedosahuje vykonanej srážky alebo že ju prevyšuje. V prvom prípade bolo srazené viac, než sa malo, po prípade zamestnanec nebol vôbec daňou povinný, čím vzniká preplatok, ktorý sa v hotovosti z úradnej povinnosti vráti; v druhom prípade bolo srazené menej, než sa malo, čím vzniká nedoplatok. V tomto prípade predpíše sa poplatníkovi ku priamemu plateniu rozdiel, ktorý sa objavuje medzi zákonnou sadzbou a vykonanou srážkou.

Odvádzanie srážok. (§ 35.)

Osnova stanoví pre odvádzanie dane srazenej lehotu. Zamestnávateľia sú povinní v mesiaci srazené sumy odvieť pravidelne do 15 dní budúceho mesiaca štátnej pokladni. Finančná správa môže však za určitých predpokladov lehotu túto predĺžiť, tak ako bolo v území mimo Slovenska a Podkarpatskej Rusi pri dosavádnom srážaní dane z pevných platov (§ 235. zák. o osob. daniach a čl. 83. č. 1. pr. nar.).

Potvrdenie výplaty požitkov a srážky. (§ 36.)

Zamestnávateľ je povinný — a zamestnanec má na to plné právo — do konca januára po každom kalendárnom roku dať každému zamestnancovi písomné, kolkuproté potvrdenie o tom, koľko činily hrubé požitky a jaká daň z nich bola zamestnancovi srazená za prešlý rok.

Príslušnosť orgána daň vyrúbujúceho. (§ 37.)

Riadne vyrubovať daň, pokiaľ vôbec je možné riadne vyrubovanie, je príslušným pre zamestnancov, ktorí okrem služobných

požitkov nemajú iného dôchodku, presahujúceho 500 Kč, vyrubovací úrad. Zamestnancom, ktorí vedľa služobných požitkov majú ešte iný, 500 Kč ročne prevyšujúci dôchodok (z pozemkov, domov, kapitálov atď.), bude daň i naďalej vyrubovaná komisiami.

O odvolaniach z platebných rozkazov vyrubovacieho úradu rozhoduje finančný úrad II. stolice s konečnou platnosťou.

V týchto prípadoch má úrad tie isté práva a povinnosti jako daňová komisia.

Vymáhanie dane k priamemu plateniu predpísanej. (§ 38.)

Stane sa, že príjemca služobných požitkov nezaplatí včas daň, predpísanú jemu ku priamemu plateniu. V tomto prípade môže vyrubovací úrad uložiť dočasnému zamestnávateľovi, aby dlžnú daň pokiaľ pomerne pripadá na služobné požitky, pri výplate požitkov srážal a príslušnému bernému úradu odvádzal v sumách a lehotách, ktoré určí vyrubovací úrad. V jednom roku nesmie sa viac sraziť, nežli činí predpis za 1½ berného roku. Srážka nie je prípustná potiaľ, pokiaľ by ňou bolo zkrátené nezabaviteľné existenčné minimum zamestnanca.

Toto ustanovenie je v podstate prevzaté z § 237. a) zákona z r. 1921 č. 336 Sb. z. a n. a je vlastne exekučným ustanovením.

Spory medzi zamestnávateľmi a zamestnancami; sťažnosti plynúce z nich. (§ 39.)

O sťažnostiach plynúcich zo sporov, ktoré vzniknú medzi zamestnávateľmi a zamestnancami o prevádzaní srážky, rozhoduje vyrubovací úrad, v obvode ktorého má zamestnávateľ bydlisko (sídlo). O odvolaní rozhodne finančný úrad II. stolice s konečnou platnosťou.

Ručenie zamestnávateľov. (§ 40.)

Zamestnávatelia ručia štátu za správne prevedenie a včasné odvedenie srážok (§§ 28., 33. a 38.), podľa ust. § 264. č. 4. Prestupky proti ustanoveniam o dôchodkoch zo služob. pomeru (§§ 26. až 36. a 38.), nespádajú-li pod prísnejšie ustanovenia hlavy VIII. tohoto zák., budú potrestané poriadkovou pokutou až do 50.000 Kč.

Podporná platnosť všeobecných ustanovení o vyrubovaní dôchodkovej dane. (§ 41.)

Pokiaľ v kapitole o dôchodkoch zo služobného pomeru (§§ 26. až 40.) nie sú stanovené úchylky, platia aj čo do služobných požitkov všeobecné ustanovenia o vyrubovaní dôchodkovej dane.

Posudzujem-li kapitolu o dôchodkoch zo služobného pomeru s hľadiska dosavadného slovenského právneho stavu, vidíme, že dosavadné právo neznalo srážky dane u služobných platov, takže ustanovenia v tejto kapitole obsažené, pokiaľ sa týkajú srážky, sú úplnými novotami.
